

31/2016

LAUSUNTO YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE VALTAKUNNALLISTEN ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEIDEN UUDISTAMISEN JA SITÄ KOSKEVAN YMPÄRISTÖSELOSTUKSEN LÄHTÖKOHDISTA, TAVOITTEISTA JA VALMISTELUSTA

Ympäristöministeriö on 22.2.2016 saapuneessa sähköpostikirjeessä tiedottanut, että ministeriö varaa viranomaisille ja yleisölle mahdollisuuden esittää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisen lähtökohtia, tavoitteita ja valmistelua koskevia mielipiteitä. Mielipiteet on pyydetty toimittamaan ympäristöministeriön kirjaamoon 31.3.2016 mennessä joko postitse tai sähköpostitse.

Ympäristöministeriö on aloittanut valmistelun valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamiseksi. Ehdotus valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskevaksi valtioneuvoston päätökseksi valmistellaan maankäyttö- ja rakennuslain toimivuusarvioinnin ja hallitusohjelman linjausten mukaisesti siten, että tavoitteet koskevat nykyistä rajatumminkin keskeisimpiä valtakunnallisia näkökohtia, ja ovat nykyistä täsmällisemmin ja konkreettisemmin ilmaistuja.

Nyt nähtäville asetetusta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamistyön alustavasta työ- ja arviointisuunnitelmasta on mahdollista esittää mielipiteitä, jotka koskevat uudistuksen lähtökohtia, tavoitteita ja valmistelua. Uudistukseen liittyvästä ehdotuksesta sekä sitä koskevasta ympäristöselostuksesta pyydetään MRA 7 §:n mukaisesti lausunnot loppuvuodesta 2016. Valmistelu tähtää siihen, että valtioneuvosto voisi päättää uudistetuista tavoitteista keväällä 2017.

Päätös.

Kuten maankäyttö- ja rakennuslain toimivuusarviointi v.2013 osoitti, on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koettu tarpeellisina ja toimivana osana alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää. Ne ovat toimineet kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä edistään ennakoivaa ja vuorovaikutteista viranomaisyhteistyötä. Vaikka alueidenkäyttötavoitteiden uudistuksella tähdätään kuntien maankäyttövallan ja -vastuun lisäämiseen, tarvitaan maankäytön suunnittelussa edelleenkin maan yhteistä tahtotilaa siitä, millaiseksi Suomen aluerakenteen halutaan kehittyvän.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisen kohteena ovat valtioneuvoston päätökset vuosilta 2000 ja 2008. Näissä päätöksissä tavoitteet on jaoteltu kuuteen ryhmään: 1) toimivaan aluerakenteeseen, 2) eheytyvään yhdyskuntarakenteeseen ja elinympäristön laatuun, 3) kulttuuri- ja luonnonperintöön, virkistyskäyttöön ja luonnonvaroihin, 4) toimiviin yhteysverkostoihin ja energiahuoltoon, 5) Helsingin seudun erityiskysymyksiin sekä 6) luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityisiin aluekokonaisuuksiin.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistuksessa tulee pyrkiä selkeään esitystapaan ja pyrkiä välttämään keskenään ristiriitaisia tavoitteita. Sisältöasioina tulee määrittää valtakunnallinen energiapolitiikan kanta, jonka mukaisesti energiantuotantoon ja -siirtoon liittyviä maakunta- ja kuntatason maankäytön ja kaavoituksen ratkaisuja voidaan ja tulee tehdä. Lisäksi suurilla kaupunkiseuduilla tulee olla yhdyskuntarakenteen erityistavoitteet, ei ainoastaan Helsingin kaupunkiseudulla. Toinen vaihtoehto on, ettei suurten kaupunkiseutujen erityistavoitteita aseteta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin lainkaan. Kaupan mitoittamiseen

sekä sijoittumiseen tulisi myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ottaa kantaa.

Maankäytössä huomioitavat valtakunnalliset inventoinnit tulee uudistustyössä määrittää ja kirjata uusiin tavoitteisiin. Näemme tärkeäksi yhtenäisin kriteerein tuotetun valtakunnallisten selvitysten tietopohjan sekä maakunnallisessa että kunnallisessa kaavoituksessa. Avoimet tietokannat ja sähköisesti luettavat raportit edesauttavat oikean tiedon välittymistä seutu- ja paikallistason suunnitteluun.

Tärkeää on, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sisältö konkretisoidaan yleispiirteisessä suunnittelussa, maakunta- ja yleiskaavoissa. Näiden mukainen asemakaavoitus toteuttaa tavoitteita eikä valtakunnallisten tavoitteiden arviointiin pitäisi enää suunnittelun ja toteutuksen tässä vaiheessa olla tarvetta. Maakuntakaavan roolia valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden ja kunka-kaavoituksen nivelenä tulee vahvistaa.

Lopuksi haluamme korostaa työ- ja arviointisuunnitelman kohdan "Toteuttaminen ja seuranta" merkitystä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisen pitää koskea maakuntien ja kuntien lisäksi kaikkia valtion toimijoita.

Esa Halme
Maakuntajohtaja

Karoliina Laakkonen-Pöntys
Maakuntakaavoitusjohtaja